

telefon předseda: 723 589 170
e-mail: mallorn.os@seznam.cz
http://:
vyřizuje: David Lein

starostům obcí CHKO Český kras

V Praze dne 23.6.2003

Věc: Stanovisko č. 3 k záměrům těžby popovodňových štěrkopísků v CHKO Český kras

Občanské sdružení Mallorn je účastníkem správních řízení vedených orgány státní správy ve věci záměrů těžby popovodňových štěrkopísků v CHKO Český kras. K dnešnímu dni konstatujeme, že:

1. Povodí Vltavy nedoložilo, že by popovodňové nánosy štěrkopísků v korytě řeky Berounky v CHKO Český kras významnějším způsobem ovlivnily průtokové poměry řeky a že by tyto nánosy mohly být příčinou škod při povodních. Naopak odborná stanoviska Správy CHKO Český kras, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a Výzkumného ústavu vodohospodářského shodně dokládají, že omezený účinek na výši hladiny mohou mít tyto nánosy do úrovně pětiletých vod, kdy voda nevybřeží z koryta. Při vyšších stavech vod se tyto nánosy dávají do pohybu a výši povodňové vlny ovlivňují v řádu desetin až setin procenta, pouze jako součást povodňové vlny nesená v proudu.
2. Projekt, který předložilo Povodí Vltavy je nekvalitní a obsahuje zásadní nedostatky (mj. voda teče do kopce). Je s podivem, že si v rámci přípravy projektové dokumentace projektant vyžádal vyjádření šesti správců sítí včetně plynáren, ale nepožádal o vyjádření orgány ochrany přírody, byť mu bylo nepochybně známo, že zájmové území leží v CHKO Český kras. Předběžným projednáním projektu s orgánem ochrany přírody mohlo Povodí Vltavy předejít údajnému zdržení v „údržbových pracích“. Toto zdržení, výrazně medializované, je však poněkud zbytečným hysterickým výkřikem jestliže, jak uvádí samotné Povodí Vltavy, dosud neproběhlo výběrové řízení na prováděcí firmu, neboť Ministerstvo financí pro tuto akci zatím neuvolnilo finanční prostředky.
3. Povodí Vltavy obchází zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění, konkrétně § 7, zjišťovací řízení, které je podmínkou dle přílohy č.1, kategorie II (záměry vyžadující zjišťovací řízení) dle bodu 2.6 pro Těžbu v korytech říčních toků. Povodí Vltavy se snaží o prosazování těžby štěrkopísků na základě pouhého oznámení, s odůvodněním, že nejde o těžbu, ale pouze o jakési „udržovací práce“, na které nepotřebují údajně ani povolení vydané ve správním řízení, natož posouzení vlivů těchto prací na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb. Podle našeho názoru jde o

hrubé porušení smyslu a výkladu tohoto zákona, neboť nám není zřejmé, jaké jiné těžby v korytech řek mohou přicházet v úvahu, nežli těžby štěrků a štěrkopísků nanesených při vyšších stavech vody v tocích, tedy při povodních. Občanské sdružení Mallorn dalo v tomto směru podnět na přezkoumání postupu správ povodí ministru životního prostředí.

4. Postup Správy CHKO, která upozornila na existenci chráněných druhů živočichů, byl zcela seriózní a v souladu s platnými zákony. Pokud by Správa CHKO postupovala jinak (jak požadovaly emotivní a populistické výkřiky ve sdělovacích prostředcích), porušila by zákon. V současné době rozhoduje o výjimce z ochranných podmínek těchto druhů Ministerstvo životního prostředí. Zákon říká, že výjimka může být udělena v případě, že jiný společenský zájem je významnější než zájem ochrany přírody. V tomto případě se ukazuje, že zájem na těžbě je pouze komerční, neboť povodňový vliv nánosů je zanedbatelný. Není tedy, dle našeho názoru, důvod výjimku udělit. Jako účastník řízení o této výjimce na MŽP bude naše sdružení požadovat zamítnutí žádosti o tuto výjimku.
5. Povodňová vlna loňského léta, jakkoli byla ničivá a způsobila vysoké materiální škody a mnohá lidská neštěstí, provedla určitou revitalizaci koryta řeky Berounky (jak se mimo jiné uvádí v posudku Výzkumného ústavu vodohospodářského). Povodně obecně modelují terén a údolní nivu řek směrem k přirozenému stavu, který je jednak přírodě blízký a jednak optimalizuje průtokové poměry. V CHKO Český kras, kde je kladen důraz na přírodní hodnoty krajiny, je proto nežádoucí zasahovat do vodního toku poté, co povodeň nahradila investice jinde vynakládané na revitalizaci vodního toku. Stávající (popovodňový) stav řeky Berounky je mnohem blíže žádoucímu stavu vyjádřenému v Rámcové směrnici pro vodní politiku ES (2000/60/ES) platné v Evropské unii. Povodeň tak ušetřila finanční prostředky, které by bylo nutno v následujících letech vkládat do revitalizačních opatření. Bagrování požadované Povodím Vltavy by tyto náklady naopak zvyšovalo.
6. Mediální kampaň v této kauze je vedena nepravdivými a neobjektivními informacemi v senzacechtivých a populistických rovinách, kdy se kladou do protipólu lidské životy a užovky se škeblemi. Skutečným protipólem však zde je zájem zachovat povodní zkvalitněný přírodní ráz nivu řeky Berounky oproti komerčním zájmům těžebních firem. Říční štěrkopísky jsou vyhledávaným stavebním materiálem, mnohem žádanějším než písky kopané. Jejich těžba vychází oproti kopaným pískům výhodněji, neboť není nutný zábor území, skrývka, ani následná rekultivace odtěžených ploch. Proto je neuvěřitelné, že se na takovouto jednoznačně komerční těžbu vynakládají prostředky státního rozpočtu pod rouškou protipovodňových opatření. V tomto směru podalo sdružení Mallorn podnět na Ministerstvo financí a Nejvyšší kontrolní úřad.

Občanské sdružení Mallorn předpokládá, že výjimka k těžbě v CHKO Český kras nebude Ministerstvem životního prostředí vydána, žádost o souhlas s těžbou bude Správou CHKO zamítnuta, že zdravý rozum a zájem na ochraně přírody zvítězí nad zájmy komerčními a že v CHKO Český kras žádná těžba v korytě řeky Berounky probíhat nebude.

David Mareš
místopředseda sdružení

MALLORN, o.s.
Chelčického 12 / 1130
130 00 Praha 3
(4)